

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра германського, загального і порівняльного мовознавства

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
ЗАГАЛЬНІ ТЕОРІЇ МОВИ ТА ІСТОРІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ВЧЕНЬ

Освітньо-наукова програма «Германські мови»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти третій (доктор філософії), факультет іноземних мов

Мова навчання українська

Розробники: Кушнерик В.І, доктор філологічних наук, професор

Профайл викладача

http://deutsch.chnu.edu.ua/?page_id=8

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=RtpVVslAAAAJ&hl=ru>

Контактний тел. +380952222990

E-mail: *w.kushneryk@chnu.edu.ua*

Сторінка курсу в Moodle

Консультації Онлайн-консультації: вівторок-п'ятниця з 15.00 до 16.00

Очні консультації: вівторок-п'ятниця з 15.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Загальні теорії мови та історія лінгвістичних вчень» покликана сформувати у здобувача системні знання про головні напрями та історичні віхи сучасні теорії мови, розглянути ключові проблеми лінгвістики, що стане складовою основних компетенцій для професійної підготовки майбутніх фахівців.

2. Мета навчальної дисципліни полягає у ознайомленні здобувачів зі станом наукового знання у цій галузі й подальше формування їх навичок наукового мислення та вмінь аналізу емпіричного матеріалу.

3. Завдання:

- визначити об'єкт, предмет, мету й завдання дисципліни та з'ясувати її місце серед інших мовознавчих наук;
- ознайомити здобувачів із традиційними та новітніми методами наукового пошуку у галузі теоретичного та практичного мовознавства;
- охарактеризувати інструменти теоретичного опису граматичної системи;
- скерувати здобувачів на самостійний пошук релевантних наукових джерел, їх критичний аналіз та вироблення власного погляду на досліджувані проблеми;
- сформувати в молодих науковців навички роботи з емпіричними даними;
- розвивати у здобувачів теоретико-гіпотетичне мислення;
- формувати навички екстраполяції основних мовознавчих понять на суміжні дисципліни

4. Пререквізити: Вступ до мовознавства. Вступ до германської філології. Основи наукових досліджень. Загальне мовознавство.

5. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Знати:

- об'єкт та предмет дисципліни «Загальні теорії мови та історія лінгвістичних вчень»;
- мету та завдання відповідно до напрямків наукової думки;
- місце мовознавства серед інших лінгвістичних дисциплін;
- актуальні напрями розвитку даної дисципліни.

Вміти:

- лінгвістично коректно мислити;
- аналізувати теоретичний та історичний мовознавчий матеріал;;
- узагальнювати інформацію з різних наукових джерел

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Загальні теорії мови та історія лінгвістичних вчень												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	Практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	2	90	2	15	-	5	-	70		іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	у тому числі					
	усього	л	сем	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять						
Тема 1. Місце теорії мови у системі знань. Мова як наука. Мова і мовлення.	6	1				5
Тема 2. Структура мови. Граматична система мови. Лінгвістичні універсалії. Методи дослідження мови.	6	1				5
Тема 3. Історія лінгвістичних вчень. Генеративна лінгвістика. Функціональна лінгвістика. Лінгвістика тексту. Дискурсологія.	7	2				5
Тема 4. Комунікативна лінгвістика. Прагмалінгвістика. Когнітивна лінгвістика. Психолінгвістика і нейролінгвістика.	7	2				5
Тема 5. Теорія мови у системі знань. Історія лінгвістичних вчень.	14		2			12
Разом за ЗМ1	40	6	2			32
Тема 1. Знакова природа мови. Мова і мислення. Мова та історія (розвиток мови).	9	3				6
Тема 2. Фонологічна система мови. Лексико-семантична система мови. Морфологічний рівень мови. Синтаксичний рівень мови.	9	3				6
Тема 3. Лінгвістичні знання. Порівняльно-історичне мовознавство. Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта. Неогумбольдтіанство. Натуралізм. Психологізм. Логіцизм. Младограматизм. Школа «слів і речей». Естетичний ідеалізм. Неолінгвістика.	9	3				6
Тема 4. Лінгвістика початку ХХ століття: Казанська, Московська, Петербурзька лінгвістичні школи, лінгвістична концепція Ф. де Соссюра. Структуралізм у Європі та США. Розвиток лінгвістичної думки за часів СРСР. Наукові течії та школи ХХІ ст.	12		2			10

Тема 5. Знакова природа мови. Лінгвістичні знання.	11		1			10
Разом за ЗМ 2	50	9	3			38
Усього годин	90	15	5			70

3.2.1. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Теорія мови у системі знань. Історія лінгвістичних вчень.
2	Знакова природа мови. Лінгвістичні знання.
3	Лінгвометодологія
4	Семасіологія
5	Лінгвосеміотика
6	Ономасіологія
7	Психолінгвістика
8	Етнолінгвістика
9	Лінгвокультурологія
10	Соціолінгвістика
11	Когнітивна лінгвістика
12	Лінгвоконцептологія
13	Прагматичні теорії
14	Лінгвістика тексту
15	Комунікативна лінгвістика
16	Прикладна лінгвістика

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, реферат) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи (у тому числі й у вигляді стандартизованих тестів);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань здобувача. Поточний контроль здійснюється під час проведення контрольних і самостійних робіт і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає за поточні види контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю – іспиту.

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (контрольні роботи і самостійні роботи (ІНДЗ)). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів, за 2 модуль – 30 балів.

Здобувач, який набрав протягом нормативного терміна вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо здобувач набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

За шкалою ECTS	За національною системою	За системою ЗВО
A	5 (відмінно)	90-100
B	4 (добре)	80-89
C	4 (добре)	70-79
D	3 (задовільно)	60-69
E	3 (задовільно)	50-59
FX	2 (незадовільно) з можливістю перескласти	35-49
F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	1-34

Здобувач, який не отримав позитивної оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання заліку. Допущеним до складання іспиту здобувач може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	40	100
10	5	5	5	5	10	5	5	5	5		

5. Рекомендована література

5.1. Базова

1. Баденкова В. М. Новітні напрями сучасного мовознавства : Методичні рекомендації до практичних занять та методичні вказівки до самостійної роботи / Вікторія Баденкова. – Миколаїв, 2017. – 50 с.
2. Березин Ф. М. Общее языкознание / Ф. М. Березин, Б. Н. Головин. М.: Просвещение, 1979. 416 с.
3. Білецький А. О. Про мову і мовознавство / А. О. Білецький: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. К.: АртЕк, 1996. 223 с.
4. Голубовська І.О. Корольов І.Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики : курс лекцій / І. О. Голубовська, І. Р. Корольов. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. – 223 с.
5. Звегинцев В. А. Очерки по общему языкознанию / В. А. Звегинцев. М.: Издательство Московского ун-та, 1962. 384 с.
6. Зенков Г. С. Введение в языкознание / Г. С. Зенков, И. А. Сапожникова: Учебное пособие для студентов дистанционного обучения КГНУ. Бишкек, 1998.
7. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику / Дж. Лайонз. [пер. с англ. и ред. В. А. Звегинцева] М.: Прогресс, 1978. 543 с.
8. Каленюк С.О. Компаративна лінгвістика та лінгвофілософія. / С.О. Каленюк. Миколаївський нац. Університет. Миколаїв. 2017. – 206 с.
9. Кодухов В. И. Общее языкознание / В. И. Кодухов: учебник для студентов филол. специальностей ун-тов и пед. ин-тов. М.: Высшая школа, 1974. 228 с.
10. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган: Підручник. К.: Академія, 2006. 464 с.
11. Общее языкознание. Формы существования, функции, история языка / [под общ. ред. чл.-кор. АН СССР Б. А. Серебренникова]. М : Наука, 1970. 604 с.
12. Семчинський С. В. Загальне мовознавство / С. В. Семчинський: підручник для студ. філол. фак. ун-тів. [2.вид., перероб. і доп.] К.: ОКО, 1996. 416 с.

5.2. Допоміжна

1. An Encyclopedia of Language / ed. by N. E. Collinge. London; NY : Routledge Taylor & Francis Group, 2005. 558 p.
2. Linguistics: An Introduction / Ed. by A. Radford, M. Atkinson, D. Britain, H. Clahsen, A. Spencer . [2nd ed.] Cambridge University Press, 2009. 433 p.
3. Linguistics: an Introduction to Language and Communication / Andian Akmajian ... [et al.]. The MIT Press, 2001. 604 p.
4. The Cambridge Encyclopedia of language / Ed. by David Crystal. [2nd ed.] – Cambridge University Press, 1997. 480 p.

6. Інформаційні ресурси

1. Електронні ресурси дистанційного навчання ЧНУ.
2. Електронні ресурси лінгвістичного профілю.